

FUTURE MINDS

MOMENT 5

SOCIAL HÅLLBARHET

LÄRARHANDLEDNING

ÅK1

MODUL 1
KUNSKAPSBAS

OM FUTURE MINDS

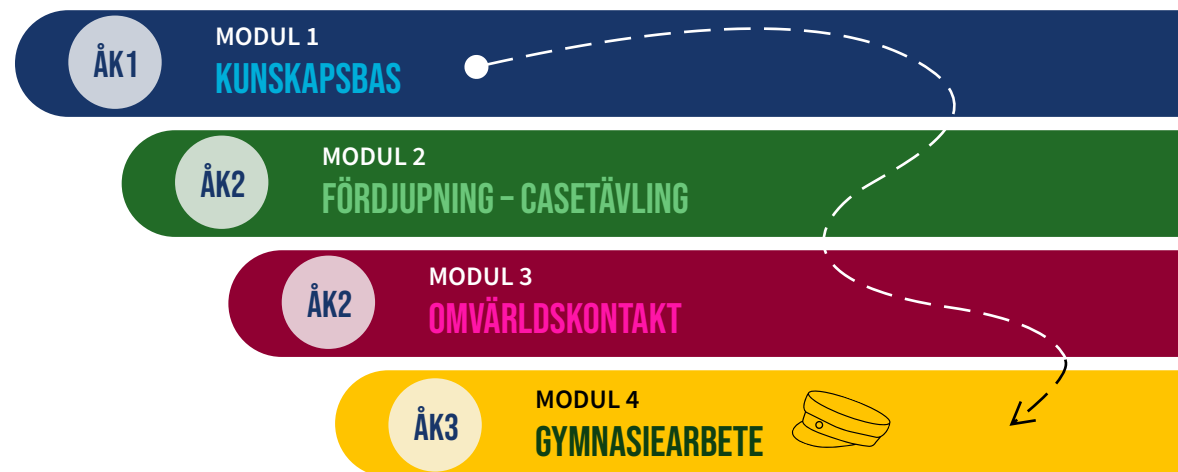
Den här lärarhandledningen är en del av Modul 1 i kunskapsprogrammet Future Minds.

Future Minds är ett kunskapsprogram för gymnasieskolor i hållbar utveckling. Programmet utgörs av 4 moduler som följer eleven genom alla 3 år på gymnasiet med syftet att öka elevers och lärares kunskap och färdighet kring hållbar utveckling under hela studietiden, med målet att ta eleven från grundkunskap till expertis i vår tids viktigaste frågor.

Modul 1 är framtagen och anpassad för årskurs ett på gymnasiet och innehåller en serie sammanhängande moment med handledningsmaterial för lärare att använda i klassrummet. Tillsammans bildar alla moment en helhet och progressionsresa i lärande. Den här handledningen utgör moment 5 av modul 1.

Handledningen är framtagen och skriven av Lisen Vogt och Niccolas Albiz på uppdrag av we_change.

På www.futuremindssweden.se finner du övriga moment och mer information om programmet.

INNEHÅLL

Om Future Minds	1
Introduktion med didaktisk reflektion	3
Material för läraren	4
Koppling till läroplanen	4
Pass 1: Hur påverkar våra förutsättningar hur livet blir?	5
Övning: Ett steg fram	5
Övning: Vem producerar och hur?	5
Pass 2: Vad säger forskningen?	6
Teorigenomgång	6
Övning: Case: Crêpes & Waffles	6
Pass 3: Mänskliga rättigheter, välmående och ekologisk hållbarhet	7
Övning: Mänskliga rättigheter och social hållbarhet	7
Övning: Hur kan ökad välmående påverka ekologisk hållbarhet?	8
Uppgift: Avslutande reflektion	8
Referenslista	9
Bilagor	
Kopplingar till läroplanen	
Case: Crêpes & Waffles	

INTRODUKTION TILL MOMENTET

MED DIDAKTISK REFLEKTION

Ett socialt hållbart samhälle

Kan ökat välmående (social hållbarhet) leda till ökad ekologisk hållbarhet? Och är hållbarhet alltid en uppoffring eller kan det ge framgång och bättre resultat?

Vad är ett socialt hållbart samhälle? Så här skriver Folkhälsomyndigheten om begreppet: ”Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget (resilient).”

Ett hållbart socialt samhälle rör oss alla från boende i glesbygden, i staden, i s.k. utanförskapsområden, gamla och unga, rika som fattiga, lokalt, nationellt och globalt. Vad är välmående och vad är ett gott liv och vad vinner samhället på att alla har ett gott liv? Dessa frågor och många fler tas upp i detta moment som introduceras med ett mycket enkelt rollspel (simulering) där eleverna tilldelas olika karaktärer och utifrån karaktärens förutsättningar ta ställning till olika påståenden. Påståendena handlar om jämlikhet och rättvisa och att ta någon annans roll gör det kännbart hur olika förutsättningar påverkar våra möjligheter.

Pass 1

I övningen *Vem producerar och hur?* får eleverna återigen använda sig av Swedwatch skrift *Vad kostar din tröja?* (som också används i moment 2) och läsa om arbetsförhållanden och vilka lagar och regler som finns. Fokus i övningen ligger inte på konsumenten utan på producentledet och knyter an till första momentets värderingsövning *Vems ansvar?* Här har eleverna även nytta av sina kunskaper om livscykelanalys som de har arbetat med i momentet 2 om resurser. I övningen blir intressekonflikter tydliga där arbetsvillkor står mot priset på varor, vinster för företag och globalisering. När eleverna får arbeta utifrån

1 <https://www.folkhalsomyndigheten.se/motesplats-social-hallbarhet/social-hallbarhet>

intressekonflikter tränar de sig att hantera komplexa frågeställningar som de möter i massmedia och samhällsdebatten utan att vara tillrättalagda i skolböcker, vilket stärker deras kompetens att agera och fatta beslut i en föränderlig värld.

Intressekonflikter kan också uppstå inom individen som till exempel vill leva på ett hållbart sätt men hamnar i konflikt med sina egna drömmar om att åka jorden runt eller köpa den senaste mobilen. Ingen vill väl behöva veta att tröjan du just köpt är sytt av ett barn, men att ställas inför svåra val och situationer i undervisningen där olika perspektiv och åsikter synliggörs tränar eleverna i att argumentera och ta ställning.

TIPS

Läs mer om intressekonflikter i Skolverkets modul **Hållbar utveckling**.²

Pass 2

Pass 2 fokuserar på att delge fakta och forskning om social hållbarhet. Här lyfts de samhälleliga vinsterna av välmående och effekten av tillit och återkoppling görs till systemteori som tidigare tagits upp i moment 3. Som lyckat case-exempel lyfts företaget Crêpes & Waffles som visat hur social hållbarhet kan kopplas till ekonomisk framgång i en av Colombias mest kända restaurangkedjor. I passet får eleverna också se hur de mänskliga rättigheterna hör ihop med de Globala målen för hållbar utveckling.

Pass 3

I det avslutande passet får eleverna arbeta med frågeställningen: *Hur kan välmående hos några grupper av människor öka och hur påverkar det ekologisk hållbarhet?* Här får eleverna möjlighet att väga välmående gentemot ekologiska värden. Många grupper i samhället skulle nog till exempel värdera tid högt. Tid för familjen, tid för umgänge, tid för att göra saker istället för att konsumera (vilket kan bidra till mindre negativ påverkan på miljön). Har klassen gjort momentet om ekonomisk hållbarhet innan så kan introduktionsuppgiften därifrån användas som utgångspunkt för detta pass.

Momentet avslutas med en individuell reflektion där eleverna får reflektera över momentets inledande frågeställningar: *Kan ökat välmående leda till ökad ekologisk*

2 https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/01-hallbar-utveckling/Gymnasieskola/902-Hallbar-utveckling-GY/del_04/Material/Flik/Del_04_MomentA/Artiklar/A1_GY_04A_02_intressekonflikter.docx

hållbarhet? och Är hållbarhet alltid en uppoffring eller kan det ge framgång och bättre resultat?. I reflektionen få eleverna användning av de övningar och uppgifter som de gjort i momentet.

De didaktiska reflektionerna är till stor del inspirerade av resonemangen i Skolverkets modul Hållbar utveckling för gymnasiet.³

SYFTE

Att skapa förståelse för vad som utgör social hållbarhet och hur det hänger ihop med ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

MÅL

Att eleverna tillskansar sig ökad kunskap om social hållbarhet och reflekterar över välmående kopplat till ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

METOD

Frågeställningar, värderingsövningar och elevuppdrag.

MOMENTETS OMFATTNING: 180-215 MIN.

Material för läraren

Se bilagor för:

- Kopplingar till läroplanen
- Case: Crêpes & Waffles
- Fortbildning på www.futuremindssweden.se

Koppling till läroplanen

Läroplanen är framtagen med förankring i läroplanen för gymnasiet, GY11. Som bilaga finns en utförlig lista över hur momentet knyter an till olika gymnasiegemensamma ämnens syfte och centrala innehåll såväl som läroplanens övergripande mål och riktlinjer. Här lyfts särskilt Sh, Nk, Sv, Sv2, Hi och Re som exempel, men andra ämnen kan och bör förstås involveras och vi vill uppmuntra och rekommendera arbetslagen på skolan att gemensamt titta efter kopplingar till examensmålen för varje program och avgöra hur de egna karaktärsämnen kan bidra till momentet och dess innehåll.

³ <https://larportalen.skolverket.se/#/modul/01-hallbar-utveckling/Gymnasieskola/902-Hallbar-utveckling-GY>